

17.2.2020

Sosiaali- ja terveysministeriö

Kirjaamo

PL 33

00023 Valtioneuvosto

kirjaamo@stm.fi

Viite: Lausuntopyyntö 30.12.2019 (hankenumero STM137:00/2019)

Luonnos erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt mm. Lapin sairaanhoitopiiriltä (LSHP) lausuntoa luonnoksesta erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta.

Ehdotetut muutokset koskisivat asetuksen 7§:ssä säädettyä lonkan ja polven tekonivelleikkausten, selkäkirurgian, rintasyöpäleikkausten ja paksusuolisyövän leikkausten lukumääriä. Asetusta ehdotetaan muutettavaksi siten, että asetuksessa säädetty lukumäärät olisi mahdollista alittaa asetuksessa säädettyjen edellytysten täytyessä. Asetuksen 6 §:ssä säädetään viiteen yliopistolliseen sairaalaan tai erityisistä syistä muuhun vastaavan tasoiseen sairaalaan koottavista vaativista leikkauksista ja toimenpiteistä. Asetuksen 6§:ää muutettaisiin siten, että jatkossa pykälässä tarkoitetut vaativat leikkaukset tai toimenpiteet keskitettäisiin yliopistollisiin sairaaloihin.

Asetuksen 6 § muutokset

Oulun yliopistollisen sairaalan erityisvastuualueella asetuksen 6§:n mukaiset hoidot on jo keskitetty yliopistolliseen sairaalaan järjestämissopimuksen mukaisesti. Lapin keskussairaalassa leikattiin aiemmin vuositasolla pieniä määriä peräsuolisyöpää. Näiden hoito määritettiin potilaskohtaisesti yhteistyössä yliopistosairaalan erityisasiantuntijoiden kanssa ja hoitopaikka menetelmien päätettiin yhdessä. Osa leikkauksista toteutettiin Lapin keskussairaalassa.

Näkemyksemme mukaan peräsuolisyövän leikkausten toteuttamismahdollisuus tulisi edelleen olla laajan pätevyyden sairaaloissa, joissa mahakirurginen osaamistaso on pätevyyden vuoksi joka tapauksessa pidettävä korkeana. Ehdotetulla muutoksella ei ole muutoin merkitystä LSHP:n kannalta.

17.2.2020

Asetuksen 7 § muutokset

Uuden asetusluonnoksen mukaan *primaarien lonkan ja polven tekonivelleikkausten noin 600 kappaleen lukumäärä ja selkäkirurgian noin 150 kappaleen lukumäärä voidaan alittaa, jos erityisvastuualueen erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksessa katsotaan välttämättömäksi päivystyspisteiden välisten etäisyyksien ja väestön palvelutarpeen vuoksi turvata palveluiden kiireellinen saanti.* Lisäksi edellytyksenä on ortopedian ja traumatologian erikoisalalan ympärivuorokautinen päivystys sekä yhteistyössä yliopistollisen sairaalan kanssa varmistettu *toiminnan laatu, potilasturvallisuus, osaaminen ja hoidon kokonaisuus.*

Pykälän muotoilu on epäselvä edellytysten osalta. Lukijalle ei selviä, tarkoitetaanko nimenomaan tekonivelkirurgian ja selkäkirurgian kiireellistä saatavuutta, mahdollisesti näihin leikkauksiin liittyvien erityisosaajien hoitamien muidenkin palveluiden kiireellistä saatavuutta tai ylipäätään palveluiden kiireellistä saatavuutta.

Päivystävän sairaalan näkökulmasta on tärkeää, että nimenomaisesti näiden leikkausten toteuttamisella tuetaan traumapäivystyksen osaajien ammattitaitoa ja saatavuutta päivystystehtäviin. Lisäksi pienissä sairaaloissa, kuten Lapin keskussairaala, päivystyksen ylläpito edellyttää enemmän päivystäviä lääkäreitä kuin päivystävien erikoisalajien päiväaikainen tarve. Tällöin kaikki muihin sairaaloihin kuin omaan keskussairaalaan keskitettävä toiminta, joka olisi oman keskussairaalan päivystävien erikoislääkäreiden hoidettavissa, tuottaa jäsenkunnille ylimääräisiä kustannuksia.

Primaarien rintasyöpäleikkausten noin 150 kappaleen ja paksusuolisyövän leikkausten noin 70 kappaleen lukumäärä voidaan alittaa, jos erityisvastuualueen erikoissairaanhoidon järjestämissopimuksessa katsotaan välttämättömäksi päivystyspisteiden välisten etäisyyksien ja väestön palvelutarpeen vuoksi turvata palveluiden kiireellinen saanti. Lisäksi edellytyksenä on *soveltuvan kirurgisen erikoisalalan ympärivuorokautinen päivystys* sekä yhteistyössä yliopistollisen sairaalan kanssa varmistettu *toiminnan laatu, potilasturvallisuus, osaaminen ja hoidon kokonaisuus* huomioiden *asetuksen 3§ ja 4§ mukaiset päätökset.*

Tämänkin pykälän muotoilu on epäselvä ja viittaa siihen, että rintasyöpäleikkausten lukumäärät voidaan alittaa, jos rintasyöpäleikkauksia tekevät päivystävän erikoisalalan lääkärit. Lapin keskussairaalassa rintasyöpäleikkaukset tekevät plastiikkakirurgit, eikä erikoisalalla ole päivystystä laajan päivystyksen sairaalassakaan. Kainuun keskussairaalassa taas olisi mahdollista alittaa rintasyöpien lukumäärävaatimus koska siellä leikkauksia suorittavat päivystävän erikoisalalan gynekologit. Ei voi olla lappilaisten potilaiden etu, että keskittämisasetuksen vuoksi tulisi rintasyöpäleikkaukset siirtää joillekin päivystävän erikoisalalan lääkäreille tehtäväksi, tai käynnistää tarpeeton plastiikkakirurgian päivystys.

17.2.2020

Suolistosyöpien leikkausten osalta on tärkeää voida sopia alemmista määristä erva-alueen sairaaloiden kesken, jotta mahakirurginen päivystys olisi osaaamisen ja päivystäjien saatavuuden puolesta toteutettavissa.

LSHP kannattaa ehdotettuja 7§:n muutoksia, kunhan niiden epäselvät muutokset täsmennetään. Muutokset tukevat pienten keskussairaaloiden riittävän päivystysvalmiuden toteuttamista ja parantavat näin kokonaisuudessaan potilasturvallisuutta ja hoidon laatua.

Erityisvastuualueen johtajaylilääkäreiden kesken on keskusteltu yliopistosairaalan roolin vahvistamisesta hoidon laadun, potilasturvallisuuden, osaamisen ja hoidon kokonaisuuden koordinoinnin tehtävällä. Mikäli koordinaatio kirjattaisiin asetukseen, ei yliopistosairaanhoitopiirille saa siirtää määräysvaltaa muiden sairaanhoitopiirien tehtävistä. Yliopistosairaaloilla ja niiden erikoisalakinikoilla on omat intressinsä, jotka eivät välttämättä ole muiden alueen keskussairaaloiden kanssa yhtenevät. Siksi yliopistosairaalaa ylläpitävä kuntayhtymä ei kykene tasapuolisesti kantamaan vastuuta koko erityisvastuualueen toimintaedellytyksistä.

Muita huomioita

Asetuksessa ei määritellä, miten paljon 7§:ssä säädettyjä potilaslukumääriä voitaisiin yhdessä sopimalla alittaa. Koska erikoissairaanhoidon järjestämispöytäkirja on sairaanhoitopiirien poliittisessa päätöksenteossa päätettävä asiakirja, ei sairaanhoitopiirien kesken ole edellytyksiä päästä sellaisiin sopimuksiin, jotka vaikuttaisivat jonkin sairaanhoitopiirin toimintaedellytyksiin kyseisellä alueella sairaalan toiminnan kannalta tärkeäksi tulkittavalla erikoisalalla.

Asetus ei erottele laajan päivystyksen sairaaloita muista erityisvastuualueen sairaaloista potilaslukumäärien suhteen, vaikka asetuksen perustelumuistiossa todetaan, että nimenomaan laajan päivystyksen sairaaloissa tulisi pyrkiä ylläpitämään riittävää syöpäkirurgian osaamista yliopistosairaalan avustuksella. Laajasta päivystyksestä vastaavien sairaanhoitopiirien tulisi voida jatkaa leikkaustoimintaa päivystävillä erikoisaloilla toimenpiteiden lukumäärästä riippumatta siten, että leikkaustoiminta tukee sairaalan päivystysvalmiuden ylläpitoa.

LAPIN SAIRAANHOITOPIIRI

Jari Jokela
sairanhoitopiirin johtaja

Jukka Mattila
johtajaylilääkäri

Sähköisestä asiointista viranomaistoiminnassa annetun lain 9 § mukaan vaatimuksen kirjallisesta muodosta täyttää myös viranomaiselle toimitettu sähköinen asiakirja. Viranomaiselle saapunutta sähköistä asiakirjaa ei tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.